

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

Solutio dubitationum. Ca. 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

tingeret, nisi in radio inesset caliditas; nec in eo caliditas inesset, nisi cœlum actu calidum esset. Aduersatur rationi: quoniam motus, qui est actus mobilis à motore pendens, & est generatio quædam; solùm per se ad id perducit, ad quod motor suapte natura expetit perducere mobile: propterea motus in loco, per se deducit ad loci acquisitionem: quòd si inde sequatur, vel calefactio, vel qualitatis acquisitio; id solùm est ex euentu. At putare, hæc mortalia à cœlo solùm ex euentu pendere, & calefieri, alienum est à ratione: cùm calor à cœlo diffusus, omnia seruet, cuncta foueat, omnibus vitam impartiat, omnium generationes absoluat. Cùm itaque hæc à primis motoribus, & mobilibus per se, non ex euentu intendantur, debent etiam per se produci: vt autem per se producantur, est necesse cœlum esse calidum: vt mox suo calore cuncta purget, seruet, ac perficiat.

Solutio Dubitationum.

CAP. III.

 Ensent Peripatetici, rationes Aristot. contra Platonem omnino cogere; esse ostensiones insolubiles, necessitateque præditas: at dum intimiùs perpenduntur, satis leues, & facilè solubiles inveniuntur. Vt autem id manifestè appareat ex operibus conspicuis caloris; colligamus primò, munº caloris esse, aliena secernere, purga-

re, & purgata ad superna tollere. Cùm itaque
 cœlum, supernum sit corpus, cœtera purgans,
 seruans, & secernens; iure cœteri debet cali-
 dum, omni terrena sorde purgatum, ignis ni-
 tidus, & resurgens: in quo tamen cœterorum
 elementorum conditiones, & proprietates, si-
 ne impuritate, & in eminētia inueniantur. Sic
 dicimus cœlum esse ignem, ac insuper ex pu-
 ritatibus elementorū omnium constare. Cœ-
 lum est ignis, ratione dominantis; & quia in
 eo cœtera ad puritatem ignis sunt redacta, &
 eleuata. Insuper, cœlum constat ex omnibus
 elementis, & in eo omnium elementorum ex-
 cellentiæ inueniuntur; quatenus in eo insunt
 eorum omnium conditiones: nam primò est
 visibile, & lucidum; quod ignis est proprium;
 est leue, & continuum; quod ex aqueo humi-
 do pendet: est solidum; quod pertinet ad ter-
 ram: est perspicuum; quæ præsertim aeris di-
 citur esse conditio. Non itaque cœlum est es-
 sentia quinta, vt cœsui Aristoteles: Est tamen
 in hac significatione essentia quinta; quoniam
 in eo adeò cuncta sunt ad puritatem redacta,
 vt iam diuersum ab impuritate cœterorum iu-
 dicari mereatur. Ad rationes Aristotelis, facilis
 est solutio. Nam ad eam ex motu sumptam di-
 co, motum primum, & simplicem, vnum esse,
 nempe orbicularem; non duos. Nam motus
 rectus non est simplex, cùm sensim reddatur
 velocior: non est secundum naturam elemen-
 ti, quoniam non ei conuenit in proprio loco
 nec

nec ei conuenit sua completa natura, & perfectione prædita; sed tendenti ad eam: nec ei conuenit seorsum à violentia constituto; sed extra proprium locum per violentiam collocato: non itaque secundum naturam iudicari debet, sed potius reditus in naturam; vt cum Platone, Ptolomæus, Hipparchus, & alij viri sapientes nouerunt. Præterea, cum omnis motus secundum naturam, debeat redigi ad aliquem motoré, qui ex propria conditione illū appetat, & intédât; motus rectus nequaquam talis iudicari potest. Nā quæro, motus rectus à quo primò proficiscitur? Nempe, vel à natura, vel ab anima. Non à natura: quoniã ea, quamuis sit generationis principium; tamen in ordine ad motum in loco, est initium, per quod res moueantur; non auté est principium mouens; vt cum Plat. confitetur etiam Arist. in 8. Phys. 32. loquens de motu elementorū. Quare motor, qui primò mouet, debet esse anima, nō autem natura: Et si est anima, & ea quidem rationis particeps, qualis est ea elementorū; ea, suapte natura, & conditione, in orbem est nata mouere. Iure itaque motus primus propriè conueniens elementis, est motus in orbem; & præsertim hoc dicere debemus, cum ostenderimus, elementa esse animata, & eorum animas esse eiusdem cōditionis cum anima mundi, & cœlorum; quæ cum moueant in orbem, iure elementa, non motu recto, sed in orbem per naturam esse nata moueri, censendum

est. Ex quo patet, ostensionem Arist. falso innixam esse fundamento. Et dum ulterius addebatur; Si cœlum esset vnum elementorum, nõ feruaretur ratio inter elementa: Respondeo, rationem optimè feruari. Primò, quia in omnibus omnia sunt. Secūdo, quoniam igneum feruans, fouens, & purgans, dominari debet; & ex dominio non sequitur consumptio aliorũ, vt censuit Arist. sed potius sequitur conseruatio: quoniam cœlũ adeò est igneum, vt simul purè includat omnia; & ignis eius sit vitalis, fœcundus, saluber, & seruatrix omnium. Philoponus in 1. Meteororum, & in disputationibus contra Proclum, soluit hanc eandem Aristotelis rationem per id; quia aucta mole, non augetur gradus qualitatis. Sed ea solutio non satisfacit: quoniam, vt rectè ei obiicit Simplicius; etsi non augeatur gradus; augetur tamen vis efficiendĩ, ex maiore extensione formæ, & numero partium consurgēs: Non itaque exactè, vt censeo, fundamenta solutionis manifestat. Sed eum dimittamus, & ad postremam Arist. confirmationem respondeamus. Dicebat Arist. nullam in cœli essentia apparere permutationem, nec in toto cœlo, nec in parte. Respondeo, id euenire ex puritate eius corporis, ex eius excellētia, ex magnitudine; & quia nihil extra se habet, à quo lædatur: ac insuper ex anima; quæ cū magis ei dominetur, & magis cum ipso vno coniungatur; valet illud ab omni permutatione, & interitu feruare incolu.

colame: His postremò accedit voluntas opificis; quæ, nexus est cæteris firmior, & insolubilior, vt inquit Plato in Timæo.

An Plato de quinta Cæli essentia debeat cum Aristotele conciliari.

CAP. IIII.

Væritur iure merito, num Aristot. cum Plat. de quinta cæli essentia conciliari debeat. Simplicius in primo cæli, necnò in secundo ait, eos in sola voce, minimè in sententia dissentire; nã inquit, etiam ex opinione Platonis, cælum esse quintam essentiam; quod confirmat: quia Plato quinque ponit animantium genera; terrena, aquea, aerea, ætherea, & ignea: pariter quinque ponit corpora prima: insuper in Epinomide asserit, quinque esse figuras primas, respondentes primis quinque corporibus; & propterea prima corpora esse quinque, non quatuor solùm: deum, quia in Timæo se declarans, quid denotet nomine ignis, dum inquit cælum esse igneum; ait se lucem denotare, non autem comburentem ignem; ideo asserit, oculorũ orbes esse participes eius ignis, qui non vrit quidem; sed illuminando suauiter, diem inuehit mundo. Non itaque Plato verè censuit in cælo ignem inueniri. Sed cùm hæc dicant Simplicius, & alij nonnulli, qui Simplicio adhærent; manifestè decipiuntur. Primò Simpl. aduersatur Aristoteli, cùm dicat